

людини в сучасних умовах життєдіяльності» (25-26 квітня 2019 р.). – Харків, 2019. –С.274-277

4. Савчук О.П. Технологічна та професійна освіта в умовах нової української школи // збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми технологічної та професійної освіти » /(30 травня 2023 р) . – Кременець, 2023. –С120-122

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНОЛОГІЙ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

Щирбул О.М.

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри професійної та технологічної освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

Кадуков Д.В.

студент другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 015 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка м. Кропивницький

Соціально-економічні зміни, упровадження нових виробничих, інформаційних, цифрових технологій ставлять перед системою освіти нові вимоги щодо якості та результатів підготовки як учнів, так і студентів.

Ураховуючи вимоги сьогодення, у сучасній освіті мають упроваджуватися нові організаційні підходи, методи, технології навчання, котрі спрямовані на розвиток творчої особистості, на формування здатності до самовдосконалення, самореалізації, до навчання протягом життя.

Проблеми творчості, творчих здібностей, обдарованості є багатограними і вивчалися науковцями різного фаху. Психологічні аспекти творчості досліджували відомі психологи й філософи: Лук О.Н. (психологічні аспекти наукової творчості), Моляко В.О. (концепція творчої особистості, технічна творчість), Матюшкін О.М. (творче мислення, обдарованість, методи проблемного навчання), Роменець В.А. (психологія творчої діяльності) та багато інших. Також проблеми творчості були і

залишаються предметом педагогічних досліджень відомих науковців, викладачів-практиків.

Зокрема, важливі питання підготовки сучасного творчого вчителя, розвитку творчості учнів знайшли своє розкриття у наукових працях Буринського В.М., Іванчука А.В., Коберника О.М., Корця М.С., Сидоренка В.К., Сухомлинського В.О., Титаренко В.П та ін. Безпосередньо проблемам формування та розвитку творчих здібностей як учнів, так і студентів проблемам класифікації та діагностики творчих здібностей також присвячено багато наукових праць.

Незважаючи на різні підходи в дослідженні складної проблеми творчості, науковці вважають, що для творчого розвитку особистості, для ефективної творчої діяльності необхідним є формування наступних здібностей: *здібність генерувати ідеї, висувати гіпотези* (чим більше ідей розв'язання проблеми людина може запропонувати, тим більша ймовірність, що серед них будуть оригінальні), *здібність до перенесення досвіду* (характеризує продуктивність мислення та уміння використовувати набуті знання при розв'язанні однієї задачі до розв'язання іншої), *гнучкість мислення* (властивість легко і швидко переходити від одного класу явищ до інших, далеким за своїм змістом), *здібність до оцінювання* (уміння вибирати одну з альтернатив ще до її перевірки), *критичність мислення* (це здібність до оціночних суджень, уміння бачити помилки як інших людей, так і власні, вміння аналізувати помилки та приймати ефективні рішення для їх усунення), *здібність до доопрацювання* (вироблення вольових якостей особистості) та ін [3].

Також для ефективної творчої діяльності необхідними є розвиток уяви, фантазій, активність, наполегливість, уміння захищати отримані результати.

Стосовно розвитку творчих технічних, художніх здібностей учнів слід зазначити, що вивчення в школі трудового навчання й технологій створює багато можливостей для творчої діяльності.

Зокрема, програма «Трудове навчання 5-9 кл.» [1] передбачає, що учні у процесі навчання знайомляться з інструментами, матеріалами, пристосуваннями, розробляють проекти виробів, використовуючи для оздоблення різні технології художньої обробки матеріалів.

Програма «Технології 10-11 кл. (профільний рівень)» [2] дає можливість учням опанувати різні модулі, одним з яких є «Деревообробка». У цьому модулі вивчаються види художнього та декоративно-ужиткового мистецтва (техніки різьблення, пірографії, піротипії, аплікації, інкрустації

тощо).

Розглянемо методичні елементи формування творчих здібностей учнів при вивченні геометричного різьблення по деревині. На наш погляд, вивчення геометричного різьблення можна умовно поділити на п'ять методичних етапів.

Перший етап (теоретичне вивчення технології геометричного різьблення).

На цьому етапі учні знайомляться з історичними аспектами різьблення по деревині, з видами й підвидами різьби, техніками різьблення, розглядають готові вироби, оздоблені різьбою. Реалізація першого етапу дає можливість розвивати в учнів здібності до аналізу, синтезу інформації при вивченні різних інформаційних джерел, формувати мотивацію до майбутньої практичної діяльності.

Другий етап (практичне виконання простих елементів різьблення). На цьому етапі в учнів формуються первинні практичні уміння безпечної роботи з ріжучими інструментами, здібності до доопрацювання, тобто наполегливість у досягненні поставленої цілі.

Третій етап (практичне виконання складних елементів різьблення) передбачає подальше формування практичних умінь і навичок, розвиток здібностей до перенесення досвіду, оскільки геометрична різьба тісно пов'язана з нарисною геометрією, тому учні мають усвідомлювати, що знання, які вони здобули з геометрії мають практичне застосування в інших галузях.

Четвертий етап (поєднання простих і складних елементів у художній орнамент). Цей етап передбачає застосування всіх набутих знань і вмінь для реалізації художнього проєкту (виготовлення та оздоблення виробу). На цьому етапі учні розробляють орнамент самостійно, або здійснюють пошук необхідних рисунків, використовуючи мережу Інтернет. Також для розробки орнаментів можна використовувати графічний редактор CorelDRAW. Ця програма має нескладний інтерфейс дає можливість працювати з різними геометричними фігурами, лініями різної складності, у програмі CorelDRAW можна копіювати, об'єднувати об'єкти, використовувати різні кольори та відтінки для естетичного оформлення виробу.

Четвертий методичний етап дає можливість формувати вміння учнів працювати з креслярськими інструментами, комп'ютерними програмами сприяє розвитку просторової уяви, здібностей до перенесення досвіду, аналізу, критичного відбору інформації та ін.

П'ятий етап (захист готового виробу). На останньому етапі здійснюється кінцевий контроль якості виконання різьблення, порівнюється здобутий результат із запланованим, виправляються недоліки, здійснюється самооцінка роботи, готуються матеріали для публічного захисту та ін. Виконання цього методичного етапу також сприяє розвитку творчих здібностей учнів.

Таким чином, реалізація методичних етапів навчання учнів геометричному різьбленню сприяє розвитку окремих творчих здібностей школярів.

Список використаних джерел

1. Трудове навчання 5-9 кл. Програма для закладів загальної середньої освіти. 2017. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas> (дата звернення 19.09.2023).

2. Технології (профільний рівень). Програма для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти. 2017. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58970/> (дата звернення 19.09.2023).

3. Чус А.В., Данченко В.А. Основы технического творчества. Киев: Донецк: Высшая школа, 1983. 181 с.

4. Щирбул О.М. Народні ремесла. Художня обробка деревини. Навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Кропивницький: РВВ ім. В. Винниченка, 2021. 68 с.

З ДОСВІДУ РОБОТИ ІЗ УЧНЯМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ У 5 КЛАСІ

Гев О. М.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Тараса Шевченка, м. Кременець

Цісарук І. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій

Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Тараса Шевченка, м. Кременець

Сучасний світ щоденно розвивається, прогресує і це вимагає від людини розвитку, мобільності, компетентності, орієнтування у всіх сферах життя, особливо, коли ця людина з особливими потребами.